

Global Minimum Corporate Tax

जागतिक किमान कॉर्पोरेट कर

अमेरिकेच्या कोषागार सचिवांनी जी-२० राष्ट्रांना जागतिक किमान कॉर्पोरेट कराच्या दिशेने जाण्याचे आवाहन केले आहे.

- हा "३० वर्षांची शर्यत तळाशी" उलटण्याचा प्रयत्न आहे ज्यात देशांनी बहुराष्ट्रीय कंपन्यांना (एमएनसी) आकर्षित करण्यासाठी कॉर्पोरेट कराचे दर कमी करण्याचा अवलंब केला आहे.

मुख्य मुद्दे

- जागतिक किमान कॉर्पोरेट कर दरावरील प्रस्ताव:
 - अमेरिकेच्या प्रस्तावात 21% किमान कॉर्पोरेट कर दराव्यतिरिक्त, परदेशात बहुराष्ट्रीय कामकाज आणि नफा बदलण्यास परावृत्त करण्यासाठी किमान कर कायदा न करणाऱ्या देशांकडून मिळणाऱ्या उत्पन्नावरील सूट रद्द करण्याची कल्पना आहे.
 - अॅपल, अल्फाबेट आणि फेसबुक सारख्या डिजिटल दिग्गजांसह जगातील काही मोठ्या कंपन्यांनी तसेच नाइके आणि स्टारबक्स सारख्या प्रमुख कॉर्पोरेशन्सद्वारे खर्च केलेल्या कराच्या कमी प्रभावी दरांवर तोडगा काढण्यासाठी किमान कॉर्पोरेट कराचा प्रस्ताव तयार केला आहे.
- या कंपन्या सामान्यतः मोठ्या बाजारपेठामधून ब्रिटिश व्हर्जिन आयलंड्स किंवा बहामास सारख्या कमी कर असलेल्या देशांमध्ये किंवा पनामासारख्या मध्य अमेरिकन राष्ट्रांमध्ये नफा मिळवण्यासाठी उपकंपन्यांच्या गुंतागुंतीच्या जाळ्यांवर अवलंबून असतात.
- या प्रस्तावाची अमेरिकेची कारणे:
 - अमेरिकेच्या कॉर्पोरेट कर दरात प्रस्तावित वाढीमुळे उद्भवणारे कोणतेही तोटे काहीसे भरून काढण्याचे या प्रस्तावाचे उद्दीष्ट आहे.
 - प्रस्तावित वाढ 21% वरून 28% पर्यंत केल्यास 2017 च्या कर कायद्याद्वारे कंपन्यांवरील कर दरात मागील कपात अंशतः 35% वरून 21% पर्यंत उलटेल.

- कॉर्पोरेट करात वाढ अशा वेळी झाली आहे जेव्हा साथीच्या रोगामुळे जगभरातील सरकारांना किंमत मोजावी लागत आहे आणि अमेरिकेने २.३ ट्रिलियन डॉलर्सच्या पायाभूत सुविधा अपग्रेड प्रस्तावासाठी दबाव आणला आहे.

■ अर्थपूर्णता:

- नेदरलँड्स, आयर्लंड आणि लक्झेम्बर्ग आणि कॅरिबियनमधील काही कमी कर असलेल्या युरोपियन अधिकारक्षेत्रांवर एमएनसीला आकर्षित करण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात कर दराच्या लवादावर अवलंबून असले तरी साथीच्या रोगाच्या वेळी या विषयावर जागतिक कॉम्पॅक्ट अमेरिकन सरकार आणि पश्चिम युरोपमधील इतर बहुतेक देशांसाठी चांगले काम करेल.
- परदेशी कॉर्पोरेट उत्पन्नावर किमान कर भरण्याची योजना कंपन्यांना कमाई ऑफशोर हलविणे संभाव्यपणे कठीण करण्याचा प्रयत्न करते.
- प्रगत अर्थव्यवस्थांमधील कॉर्पोरेट कराचा सरासरी मथळा २० मधील ३२% वरून २०१८ पर्यंत केवळ २३% पेक्षा जास्त झाला आहे.

- याचे मुख्य कारण म्हणजे आयर्लंड, नेदरलँड्स आणि सिंगापूर सारख्या छोट्या देशांनी कॉर्पोरेट कराचे कमी दर देऊन फूटलूज व्यवसाय आकर्षित केले आहेत.

- फूटलूज उद्योग ही अशा उद्योगासाठी एक सामान्य संज्ञा आहे जी संसाधने किंवा वाहतूक यांसारख्या घटकांचा परिणाम न करता कोणत्याही ठिकाणी ठेवली जाऊ शकते आणि स्थित केली जाऊ शकते.

- जागतिक तंत्रज्ञान कंपन्यांसारख्या वाढत्या अमूर्त मालमत्ता असलेल्या बहुराष्ट्रीय कंपन्यांनी काही वास्तविक व्यवसाय आणि भरपूर नफा या कर आश्रयस्थानांमध्ये आणि कमी कर अधिकारक्षेत्रात हलवला आहे, त्यांची जागतिक कर बिले कमी केली आहेत.

■ आंतरराष्ट्रीय प्रतिसादः

- युरोपियन कमिशनने या प्रस्तावाचे पाठबळ दिले, पण आर्थिक सहकार्य आणि विकास संघटनेत (ओईसीडी) चर्चा झाल्यानंतर जागतिक किमान दरनिश्चित केला पाहिजे.
 - जर्मनी आणि फ्रान्ससह युरोपीय राष्ट्रांनी अमेरिकेच्या प्रस्तावाला पाठिंबा दिला आहे.
 - ओईसीडी आणि ग्रुप ऑफ ट्वेंटी (जी-२०) २०१३ पासून बेस डिझीज अँड प्रॉफिट शिफ्टिंग (बीईपीएस) उपक्रमाचे नेतृत्व करत आहेत- अमेरिकेसह १३५ हून अधिक देशांशी बहुपक्षीय वाटाघाटी करत आहे.
 - बीईपीएस म्हणजे बहुराष्ट्रीय उद्योगांद्वारे वापरल्या जाणार्या कर नियोजन धोरणांचा संदर्भ आहे जे कर भरणे टाळण्यासाठी कर नियमांमध्ये त्रुटी आणि बेमेलतेचा फायदा घेतात.
- अमेरिकेच्या आवाहनावर चीनचा गंभीर आक्षेप असण्याची शक्यता नाही, परंतु बीजिंगसाठी चिंतेचे क्षेत्र म्हणजे जगातील सातव्या क्रमांकाचे कर आश्रय स्थान आणि आशियातील सर्वात मोठे हॉंगकाँगवर अशा कर अटीचा परिणाम असेल.
- अमेरिकेच्या प्रस्तावाला आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीचा (आयएमएफ) पाठिंबाही आहे.

■ आव्हाने:

- या प्रस्तावात राष्ट्रांचे कर धोरण ठरविण्याच्या सार्वभौमांच्या अधिकारावर गदा आली आहे.
 - करआकारणी हे शेवटी एक सार्वभौम कार्य आहे आणि देशाच्या गरजा आणि परिस्थितीनुसार, सरकार कॉर्पोरेट कर रचनेभोवती जागतिक स्तरावर उदयोन्मुख चर्चेत भाग घेण्यास आणि त्यात सहभागी होण्यास तयार आहे.
- जागतिक किमान दर मूलतः एक साधन काढून घेईल जे देश त्यांना अनुकूल धोरणे राबवण्यासाठी वापरतात. कमी कर दर हे एक साधन आहे जे ते पर्यायाने आर्थिक क्रियाकलापांना धक्का देण्यासाठी वापरू शकतात.

- उदाहरणार्थ, साथीच्या रोगाच्या पार्श्वभूमीवर, आयएमएफ आणि जागतिक बँकेच्या आकडेवारीवरून असे दिसून येते की, मेगा स्टिम्युलस पॅकेजेस देण्याची कमी क्षमता असलेल्या विकसनशील देशांना विकसित राष्ट्रांपेक्षा जास्त आर्थिक हँगओव्हर चा अनुभव येऊ शकतो.
- तसेच, जागतिक किमान कर दर **करचुकवेगिरीचा सामना करण्यासाठी फारसे काही करणार नाही.**

भारताचे स्थान

▪ कॉर्पोरेट करात कपात:

- गुंतवणूक ीच्या क्रियाकलापांचे पुनरुज्जीवन करण्याच्या उद्देशाने अर्थमंत्र्यांनी सप्टेंबर 2019 मध्ये जाहीर केले की, देशांतर्गत कंपन्यांसाठी कॉर्पोरेट करामध्ये 22% आणि नवीन देशांतर्गत उत्पादन कंपन्यांसाठी 15% पर्यंत मोठी कपात केली आहे.

- कर आकारणी कायदे (दुरुस्ती) कायदा, 2019 मुळे आयकर कायदा, 1961 मध्ये एक विभाग (115बीए) समाविष्ट करण्यात आला ज्यात विद्यमान देशांतर्गत कंपन्यांना 22% सवलतीच्या करदराची तरतूद करण्यात आली होती ज्यात काही अटींचा समावेश आहे ज्यात ते कोणत्याही विशिष्ट प्रोत्साहन किंवा वजावटीचा लाभ घेत नाहीत.

- तसेच, सवलतीच्या करप्रणालीची निवड करणाऱ्या विद्यमान देशांतर्गत कंपन्यांना कोणताही किमान पर्यायी कर भरण्याची आवश्यकता भासणार नाही.

- या कपातीमुळे भारताचा हेड कॉर्पोरेट कर दर आशियाई देशांमधील सरासरी २३% दराच्या बरोबरीने प्रभावीपणे आला.

- चीन आणि दक्षिण कोरियाचा करदर प्रत्येकी 25% आहे, तर मलेशिया 24%, व्हिएतनाम 20%, थायलंड 20% आणि सिंगापूर 17% आहे.
- भारतीय देशांतर्गत कंपन्यांसाठी अधिभार आणि उपकर यांचा समावेश असलेला प्रभावी कर दर सुमारे 25.17% आहे.

- विद्यमान कंपन्यांसाठी सरासरी कॉर्पोरेट कर दर सुमारे 29% आहे जे काही किंवा दुसर् या फायद्याचा दावा करीत आहेत.
- **समानीकरण लेव्ही:**
 - डिजिटल माध्यमातून आपला व्यवसाय करणाऱ्या आणि देशात दूरस्थपणे उपक्रम राबवणाऱ्या उद्योगांनी निर्माण केलेल्या आव्हानांचा सामना करण्यासाठी सरकारकडे 'इक्वलायझेशन लेव्ही' आहे.
 - समानीकरण आकारणीचा उद्देश परदेशी कंपन्यांवर कर आकारणे आहे ज्यांचा भारतात लक्षणीय स्थानिक ग्राहक आधार आहे परंतु ते त्यांच्या ऑफशोर युनिटद्वारे बिल देत आहेत, देशाच्या कर प्रणालीतून प्रभावीपणे वाहून नेला जात आहे.
 - भारतात रहिवासी नसलेल्या ंच्या बाबतीत "ट्रेड कनेक्शन" स्थापन करण्यासाठी "महत्त्वपूर्ण आर्थिक उपस्थिती" ही संकल्पना आणण्यासाठी आयकर कायदा, 1961 मध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे.
- **माहितीच्या देवाणघेवाणीसाठी करार:**
 - पळवाटा दूर करण्यासाठी दुहेरी कर टाळण्याचे करार, कर माहिती विनिमय करार आणि बहुपक्षीय करारांतर्गत माहितीची देवाणघेवाण सुलभ आणि वाढविण्याच्या उद्देशाने भारत परदेशी सरकारांशी सक्रियपणे गुंतला आहे.
 - अशा करारांमध्ये कर विषयक बाबींमध्ये सहकार्याला चालना दिली जाते.
 - याशिवाय, परदेशी मालमत्तेच्या प्रकरणांमध्ये जलद तपासणीसह प्रभावी अंमलबजावणी कारवाई सुरू करण्यात आली आहे, ज्यात शोध, चौकशी, कर आकारणी, दंड इत्यादींचा समावेश आहे.

कॉर्पोरेट कर

- कॉर्पोरेशन टॅक्स किंवा कॉर्पोरेट टॅक्स हा त्यांच्या व्यवसायातून, परदेशी किंवा देशांतर्गत कॉर्पोरेट संस्थेच्या निव्वळ उत्पन्नावर किंवा नफ्यावर आकारला जाणारा थेट कर आहे.
- आयकर कायदा, १९६१ मधील तरतुदीनुसार ज्या दराने कर आकारला जातो, त्याला कॉर्पोरेट कर दर म्हणून ओळखले जाते.
- कॉर्पोरेट कराचा दर कॉर्पोरेट संस्थेचा प्रकार आणि प्रत्येक कॉर्पोरेट संस्थांनी कमावलेल्या वेगवेगळ्या उत्पन्नावर अवलंबून स्लॅब दर प्रणालीवर आधारित आहे.

किमान पर्यायी कर

- कधीकधी असे घडू शकते की, करदात्याने, कंपनी असल्याने वर्षभरात उत्पन्न उत्पन्न केले असेल, परंतु आयकर कायद्यातील विविध तरतुदींचा फायदा घेऊन (जसे की सूट, वजावट, घसारा इत्यादी), यामुळे त्याचे कर दायित्व कमी झाले असेल किंवा त्याने कोणताही कर भरला नसेल.
- शून्य कर भरणाऱ्या कंपन्यांच्या संख्येत वाढ झाल्यामुळे वित्त कायदा, 1987 द्वारे किमान पर्यायी कर (मॅट) 1988-89 या मूल्यांकन वर्षापासून लागू करण्यात आला. पुढे वित्त कायदा, १९९० ने तो मागे घेतला आणि त्यानंतर वित्त कायदा, १९९६ द्वारे पुन्हा सादर केला.
- पुस्तकातील नफ्यावर (नफा आणि तोटा खात्यात दाखविलेला नफा) किंवा नेहमीच्या कॉर्पोरेट दराने **मॅटची गणना १५%** इतकी केली जाते आणि जे जास्त असेल ते कर म्हणून देय असते.
- भारतातील सर्व कंपन्या, मग त्या देशी असोत किंवा परदेशी, या तरतुदीत मोडतात. नंतर बिगर कॉर्पोरेट संस्थांनाही कव्हर करण्यासाठी मॅट वाढविण्यात आला.
- मॅट हे एक महत्वाचे साधन आहे ज्यासह कर टाळणे रोखले जाऊ शकते.

देशांतर्गत कंपनी

- देशांतर्गत कंपनी ही कंपनी कंपनी **ॲक्ट ऑफ इंडिया (२०१३)** अंतर्गत नोंदणीकृत आहे आणि त्यात भारतात पूर्णपणे नियंत्रण आणि व्यवस्थापन असलेल्या परदेशात नोंदणीकृत कंपनीचाही समावेश आहे.
- देशांतर्गत कंपनीत खासगी तसेच सार्वजनिक कंपन्यांचा समावेश आहे.

परदेशी कंपनी

- परदेशी कंपनी ही एक आहे जी भारताच्या कंपनी कायद्यांतर्गत नोंदणीकृत नाही आणि भारताबाहेर नियंत्रण आणि व्यवस्थापन आहे.

कर स्वर्ग

- करआश्रय हा सामान्यतः एक ऑफशोर देश आहे जो राजकीय आणि आर्थिकदृष्ट्या स्थिर वातावरणात परदेशी व्यक्ती आणि व्यवसायांना करदायित्व कमी किंवा कोणतेही दायित्व देत नाही.